

Y DREFN AR GYFER YSTYRIED AC YMCHWILIO I GWYNIION A WNEIR AM UNRHYW AELOD O AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

ADRAN 1 – CEFNDIR Y GWEITHDREFNAU HYN

- 1.1 Bwriad y gweithdrefnau hyn yw cynorthwyo'r Pwyllgor Safonau i ddelio'n effeithiol, yn deg ac yn effeithiol â chwynion a wneir am unrhyw aelod o Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Gobeithio y bydd y gweithdrefnau hyn yn gymorth i'r Pwyllgor Safonau sicrhau ei fod yn defnyddio dull cyson a theg wrth ystyried ac ymchwilio i bob cwyn. Mae'r gweithdrefnau hefyd yn sicrhau bod proses glir ar gael i sicrhau bod Achwynwyr ac Aelodau, fel ei gilydd, yn cael yr holl wybodaeth am y ffordd y bydd y Pwyllgor Safonau'n delio â'r broses.
- 1.2 Mae'r weithdrefn sylfaenol wrth ddelio â chwynion wedi'i hamlinellu yn y gwahanol adrannau o'r ddogfen hon. Rhagwelir fodd bynnag y bydd yr egwyddorion sylfaenol hyn yn cael eu datblygu dros amser ac y byddant yn cael eu haddasu gan y Pwyllgor Safonau fel yr ystyriant yn briodol er mwyn eu gwneud yn fwy effeithiol. Yn naturiol, rhaid i addasiadau o'r fath fod yn gyson â chylch gorchwyl y Pwyllgor ac â hyd a lled ei rôl a'i ddyletswyddau.

ADRAN 2 – TARDDIAD Y GŴYN

- 2.1 Gall y Pwyllgor Safonau ystyried y cwynion canlynol yn erbyn aelodau:
 1. Cwyn yn codi dan Gam 3 o'r Drefn Ddatrys Leol
 2. Atgyfeiriad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ("yr Ombwdsmon")
- 2.2 Gall cwynion sy'n honni camymddygiad ar ran Aelod gael eu gwneud yn ysgrifenedig i ddechrau i'r Ombwdsmon yn y Comisiwn dros Weinyddu Lleol yng Nghymru, 1 Ffordd yr Hen Gae, Pen-coed, Pen-y-bont ar Ogwr, CF35 5LJ. Gellir cyflwyno cwynion hefyd i'r Clerc a Swyddog Monitro yn Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, Neuadd y Sir, Yr Wyddgrug, Sir y Fflint, CH7 6NB, a fydd yn cynghori'r achwynnydd a ddylai gyfeirio'r gŵyn i'r Ombwdsmon ynteu a fyddai'r gŵyn yn addas i'w datrys dan y Drefn Ddatrys Leol.
- 2.3 Rhaid i'r gŵyn nodi'n llawn pwy yw'r Aelod(au) dan sylw, a rhoi cymaint o fanylion â phosibl am y methiannau honedig i gadw at god ymddygiad yr Aelodau. Y cod ymddygiad enghreifftiol presennol yw Gorchymyn Ymddygiad Cynghorwyr (Cod Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) 2001 Rhif 2289 (fel y'i diwygiwyd). Gallai'r Clerc a'r Swyddog Monitro gynorthwyo'r Achwynnydd gyda hyn, os yw'r Archwynnydd yn gofyn am gymorth.

- 2.4 Gallai'r Ombwdson bendefynu:
- a) gwrthod y gŵyn;
 - b) cyfeirio'r mater yn ôl i'r Awdurdod ymdrin â'r mater dan ei Drefn Ddatrys Leol;
 - c) ymchwilio i'r gŵyn.

ADRAN 3 – TREFN DDATRYS LEOL

- 3.1 Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu trefn ddatrys leol ar wahân. Fel y disgrifir uchod, gallai achwynnydd ddewis defnyddio'r drefn ddatrys leol o'r dechrau'n deg neu gallai'r mater gael ei gyferio'n ôl i'r Awdurdod neu'r Ombwdsmon. Fel y nodir yn y drefn ddatrys leol, swyddogion sy'n delio â dau gam cyntaf y weithdrefn. Dim ond os yw'r ddau gam cyntaf yn methu â datrys y gŵyn y bydd y gŵyn cael ei chyfeirio i'r Pwyllgor Safonau.
- 3.2 Pan fo cwyn yn cael ei chyfeirio i'r Pwyllgor dan Gam 3, dilynir y broses sydd yn y drefn ddatrys leol.

ADRAN 4 – GWEITHDREFN PRYD MAE YMCHWILIAD WEDI CAEL EI GYNNAL GAN YR OMBWDSMON

- 4.1 Pan fydd yr Ombwdsmon wedi ymchwilio ac wedi cyfeirio'r mater i'r Awdurdod wrando arno, dilynir y weithdrefn isod:
- 4.2 Bydd yr Ombwdsmon yn cyfeirio adroddiad sy'n cynnwys canfyddiadau'r ymchwiliad i'r Awdurdod. O leiaf 5 diwrnod gwaith cyn y gwrandawriad, bydd pob parti i'r gwrandawriad yn cael copi o Drefn y Gweithrediadau ac adroddiad yr Ombwdsmon er mwyn iddynt gael digon o amser i baratoi.
- 4.3 Ni chaiff yr Achwynnydd na'r Aelod dan sylw ganfasio, yn uniongyrchol nac yn uniongyrchol, unrhyw aelod o'r Pwyllgor Safonau yn ystod y cyfnod o baratoi ar gyfer y gwrandawriad.
- 4.4 Os gwneir cwyn yn erbyn aelod o'r Pwyllgor Safonau, ni fydd yr aelod hwnnw yn rhan o unrhyw agwedd ar yr ymchwiliad, y gwrandawriad na'r penderfyniad wedi hynny.
- 4.5 Os yw Aelod yn methu â mynychu gwrandawriad neu os yw'n gwrthod mynychu, mae gan y Pwyllgor Safonau hawl i fynd ymlaen yn ei absenoldeb, os ydynt yn dymuno.

- 4.6 Yn y gwrandawriad, bydd y weithdrefn ganlynol yn cael ei mabwysiadu, oni bai fod rheswm haeddiannol dros beidio â gwneud hynny. Dim ond y Pwyllgor Safonau, y Clerc a Swyddog Monitro, yr Ombwdsmon (neu gynrychiolydd a enwebwyd), yr Aelod sy'n destun y gŵyn a ffrind iddo fydd â hawl i fod yn bresennol yn y gwrandawriad. Bydd cyfieithu ar y pryd ar gael ar gyfer unrhyw un sy'n gofyn am roi tystiolaeth yn Gymraeg. Bydd y Clerc a Swyddog Monitro yn gwneud nodyn manwl o'r holl dystiolaeth a glywir:-
- 4.6.1 Bydd y Cadeirydd yn cyflwyno pawb sy'n bresennol, a bydd yn amlinellu Trefn y Gweithrediadau; yna, bydd yr Achwynnydd yn cael ei wahodd i annerch y Pwyllgor Safonau.
- 4.6.2 Bydd yr Ombwdsmon yn agor yr achos a bydd yn annerch y Pwyllgor Safonau gan gyfeirio at bob agwedd a fydd yn codi. Gallai'r Ombwdsmon gyfeirio at unrhyw dystiolaeth sydd wedi cael ei dosbarthu i bob parti cyn y gwrandawriad, a gallai alw tystion os oes angen.
- 4.6.3 Yna, bydd yr Aelod yn cael cyfle i ofyn cwestiynau i'r Ombwdsmon a/neu dyst(ion) drwy Gadeirydd y Pwyllgor Safonau.
- 4.6.4 Bydd aelodau'r Pwyllgor yn cael cyfle i ofyn cwestiynau i'r Ombwdsmon a/neu dyst(ion).
- 4.6.5 Yna, bydd yr Aelod yn cael cyfle i gyflwyno ei achos ac i annerch y Pwyllgor Safonau ynglŷn ag agweddau y mae'n dymuno eu codi. Caiff gyfeirio at unrhyw dystiolaeth a ddosbarthwyd i bob parti cyn y gwrandawriad, a chaiff alw tystion os yw'n dymuno.
- 4.6.6 Yna, caiff yr Ombwdsmon ofyn cwestiynau i'r Aelod, drwy'r Cadeirydd.
- 4.6.7 Yna, caiff aelodau'r Pwyllgor ofyn cwestiynau i'r Aelod.
- 4.6.8 Bydd yr Ombwdsmon yn crynhoi'r achos.
- 4.6.9 Bydd yr Aelod yn crynhoi ei achos.

4.6.10 Bydd y Cadeirydd yn gofyn i'r partiion adael yr ystafell. Yna, bydd y Pwyllgor yn ymneilltuo yn breifat, gyda'r Clerc a'r Swyddog Monitro, er mwyn asesu'r dystiolaeth a glywyd ac i wneud ei benderfyniad. Dylid cofnodi'n ofalus y rhesymau dros ddod i benderfyniad. Caiff y Pwyllgor wneud y penderfyniad fesul camau fel y nodir isod. Os yw'n gwneud hynny, bydd yn gofyn am sylwadau gan yr Ombwdsmon a'r Aelod ymhob cam:

4.6.10.1 penderfynu pa ffeithau sy'n ddadleuol, a pha ffeithiau a brofwyd;

4.6.10.2 penderfynu a yw'r ffeithiau a brofwyd yn dangos bod y cod wedi'i dorri;

4.6.10.3 penderfynu pa gosb, os o gwbl, y dylid ei rhoi i'r aelod mewn perthynas ag unrhyw achos a brofwyd o dorri'r cod. Caiff hyn ei benderfynu gan ystyried y canllawiau a'r sancsiynau posibl gan Banel Dyfarnu Cymru, penderfyniadau blaenorol Pwyllgor Safonau'r Awdurdod ei hun a'r penderfyniadau a gyhoeddwyd gan Bwyllgorau Safonau a Thribiwnlysoedd Achos eraill.

4.7 Cyn pen saith diwrnod, bydd y Pwyllgor yn ysgrifennu at yr Ombwdsmon a'r Aelod yn nodi'r penderfyniad. Bydd y llythyr yn cynnwys manylion hawl yr aelod i apelio yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau.

ADRAN 5: PROSES APÊL

5.1 Dylai unrhyw un sy'n dymuno apelio yn erbyn penderfyniad y panel ofyn am ganiatâd gan Lywydd Panel Dyfarnu Cymru. Nodir ei fanylion cyswllt isod:

Adeiladau'r Llywodraeth
Spa Road East
Llandrindod
Powys
LD1 5HA
Phone - 03000 259805
E-bost - Adjudication.Panel@Gov.Wales
Fax - 03000 259801